

Opgave 5

Meedoen lijkt belangrijker dan winnen

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft in 2002 een onderzoeksrapport opgesteld over de toetreding van een tiental Midden- en Oost-Europese landen (MOE-landen) tot de Europese Unie (EU) in 2004. Enkele citaten, vrij naar dit rapport: "Voor Nederland zal de toetreding van de MOE-landen in 2004 leiden tot een extra afdracht aan de EU van 1 miljard euro per jaar. Ook zal hierdoor de van de EU te ontvangen structuursteun met 300 miljoen euro per jaar dalen. Anderzijds verwachten wij dat de toetreding zal leiden tot een extra groei van het bruto binnenlands product (bbp) in ons land van 0,15% per jaar."

"Vooral het gemeenschappelijke landbouwbeleid van de EU zal de gevolgen van deze toetreding ondervinden. Er zal meer concurrentie komen van de MOE-landen, waar de prijzen van de landbouwproducten nu aanzienlijk lager zijn dan in de EU. Dit prijsverschil zal wel kleiner worden, doordat in de landbouwsector van deze MOE-landen fors geïnvesteerd zal moeten worden in modernisering en kwaliteitsverhoging."

economische gegevens van Nederland en van de MOE-landen: stand van zaken vlak vóór het moment van toetreding		
	Nederland	totale groep van MOE-landen
bruto binnenlands product (in miljard euro)	450	450
index nationale spaarquote ¹⁾	100	50
index omvang beroepsbevolking ¹⁾	100	500
index bruto toegevoegde waarde per werkzame persoon in de landbouw ¹⁾	100	17,5
percentage van de beroepsbevolking dat werkzaam is in de landbouw	5%	20%
bruto toegevoegde waarde van de landbouw (in % van het bbp)	2%	7%

¹⁾ het gegeven van Nederland vormt de basis (= 100)

- 2p **14** Laat met een berekening zien of de toetreding van de MOE-landen Nederland in 2004 per saldo geld kost of oplevert.
- 2p **15** Noem, naast de geciteerde, nog een andere oorzaak waardoor het prijsverschil tussen de landbouwproducten van de EU en van de MOE-landen kleiner zal worden na de toetreding.

De noodzaak tot modernisering van de landbouwsector in de MOE-landen kan afgeleid worden uit de relatief zeer lage index voor de bruto toegevoegde waarde per werkzame persoon in de landbouw.

- 2p **16** Toon aan dat deze index van 17,5 berekend kan worden op basis van de gegevens uit de tabel.
- 2p **17** Leg uit dat deze relatief zeer lage index wijst op een lage kapitaalintensiteit van de landbouwsector in de MOE-landen.